

21.7.2019

לכבוד: שר הבטחון, רה"מ בנימין נתניהו

הנדון: הפסקת פעולות מלמ"ב לחיסוי חומרי ארכיון שלא כחוק

שלום רב,

בתאריך 5.7.2019 התפרסם כי אגף הממונה על הביטחון במשרד הביטחון עוסק מאז שנת 2002 בחיסוי מסמכים ארכיוניים בארכיונים פרטיים וציבוריים במדינת ישראל, לפי שיקול דעתו וללא כל סמכות חוקית.

על פי כתבה במוסף "הארץ" מיום ה', 5.7.2019, ודו"ח שפרסם מכון עקבות לחקר הסכסוך הישראלי-פלסטיני בעניין, צוותים מטעם מלמ"ב מורים למנהלי ארכיונים לסגור בכספות חומרים ארכיוניים שונים, לפי שיקול דעתם, גם במקרים בהם החומרים כבר פורסמו בעבר; עוד נמצא כי במקרים מסוימים הוציא מלמ"ב מבין כותלי הארכיונים תיעוד היסטורי ולא השיבו לארכיון.

בכתבה האמורה בעתון 'הארץ' אישר יחיאל חורב, ראש מלמ"ב לשעבר, שפרויקט חיסוי זה אכן קיים, ופעולתו החלה ביוזמתו. מר חורב הצהיר עוד כי הפעילות האמורה באה לערער את המחקר האקדמי, כלשונו שם:

"אם הוא [היסטוריון] ציטט ממנו [מסמך], אבל אין את המסמך עצמו, אז העובדות שלו לא חזקות. אם הוא יגיד 'כן, יש לי את המסמך', עם זה אני לא יכול להתווכח... זה הבדל של יום ולילה מבחינת תקפות הראיה שהבאת... כשהמדינה מטילה חיסיון הפרסום נעשה חלש יותר, כי אין לו את המסמך".

פעולת המלמ"ב גורמת נזק חמור למחקר ההיסטורי במדינת ישראל, ומסכלת את מימוש תפקידים הבסיסי של ארכיונים ממלכתיים בחברה דמוקרטית: להביא את המידע המופקד בהם, במגבלות הקבועות בחוק, לידיעת החברה. הפעולה – על פי הודאתו של מר חורב – היא מתקפה ישירה על מהימנותם של חוקרות וחוקרים שעושים מלאכתם נאמנה.

משהוהבהר מפיו של הגורם המוסמך ביותר לדבר כי המחקר ההיסטורי נתון למניפולציה על-ידי גורם ממשלתי, ברור כי פרויקט חיסוי הארכיונים של מלמ"ב מסוכן לא רק למשתמשים בארכיונים, אלא לחברה כולה.

שכתוב העבר באמצעות מניפולציה שלטונית בתיעוד ארכיוני חותר תחת קיומה הדמוקרטי של החברה. למלמ"ב אין כל סמכות משפטית לחסות חומרי ארכיון, ולפגוע כך בחופש הביטוי ובחופש המחקר.

אנו, ארכיונאים וארכיונאיות האמונים על שמירת החומר, משתמשות ומשתמשים בארכיונים ממגוון מקצועות המחקר, התיעוד, האמנות, הארכיונאות וחופש המידע ומקבוצות בחברה שהגישה לארכיון חיונית להן להכרת עברן, פונת ופונים אליך בתפקידך כשר הביטחון וכמי שנושא באחריות ישירה לפעילותו הבלתי חוקית של מלמ"ב בארכיונים הממשלתיים, הציבוריים והפרטיים.

נבקש שתורה כי מלמ"ב יחדל לאלתר מפעילותו בארכיונים במדינת ישראל, וכי באותם מקרים בהם הוציא מלמ"ב חומר ארכיוני מבין כותליהם של ארכיונים שונים, יושב החומר שנלקח, לאלתר.

נבקש עוד שתבהיר בפומבי כי מערכת הביטחון לא תפעל עוד לשכתוב ההיסטוריה שבארכיונים ולערער המחקר האקדמי במדינת ישראל.

בברכה,

ארגון העיתונאים; האגודה לזכויות האזרח בישראל; האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע; האקדמיה לשוויון; הסדנה להיסטוריה חברתית; הפורום לחשיבה אזרחית; התנועה לחופש המידע; מכון עקבות לחקר הסכסוך הישראלי-פלסטיני; פורום היוצרים הדוקומנטריים; פרויקט ההיסטוריה הגאה החיפאית;

גידי אביבי, מפיק; ד"ר **פאתינה אבריק-זבידאט**, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון; **מהא אגבריה**, משפטנית ופעילה פוליטית; ד"ר **איריס אגמון**, היסטוריונית, המחלקה ללימודי המזרח התיכון באונ' בן-גוריון בנגב; **יוסי אדרי**, דוקטורנט, ביה"ס להיסטוריה, אונ' תל-אביב; ד"ר **שרה אוסצקי-לזר**, היסטוריונית, עמיתת מחקר, מכון ון-ליר בירושלים; **אלי אושרוף**, דוקטורנט, החוג ללימודי איסלאם והמזה"ת, האונ' העברית בירושלים; פרופ' **אוה אילוז**, האונ' העברית, כלת פרס א.מ.ת. 2018; ד"ר **עפרי אילני**, מכון ון-ליר; פרופ' **פיקי איש שלום**, ראש המחלקה ליחסים בינלאומיים, האונ' העברית בירושלים; פרופ' **יובל אלבשן**, דיקן הפקולטה למשפטים, הקרייה האקדמית אונו; פרופ' **גדי אלגזי**, המחלקה להיסטוריה, אונ' תל-אביב; ד"ר **יעל אלואיל**, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון; ד"ר **חן אלון**, החוג לתיאטרון, אונ' תל-אביב; **מרזוק אלחלבי**, הפורום לחשיבה אזורת; פרופ' (אמריטה) **מירי אליאב-פלדון**, יו"ר החברה ההיסטורית הישראלית; פרופ' **רוני אלנבלום**, המחלקה לגיאוגרפיה, האונ' העברית בירושלים והאקדמיה הלאומית למדעים; פרופ' **נורית אלפסי**, המחלקה לגאוגרפיה ולפיתוח סביבתי, אונ' בן-גוריון בנגב; ד"ר **גל אמיר**, עמית מחקר במרכז היהודי הערבי, אונ' חיפה; פרופ' **דוד אנוך**, החוג לפילוסופיה והפקולטה למשפטים, האונ' העברית בירושלים; פרופ' **יונתן אנסון**, המחלקה לעבודה סוציאלית, אונ' בן-גוריון בנגב; ד"ר **נוגה אפרתי**, האונ' הפתוחה; פרופ' **אריה ארנון**, המחלקה לכלכלה, אונ' בן-גוריון בנגב; **נעה באסל**, דוקטורנטית, האונ' העברית בירושלים; **הילה בהרד-שלם**, דוקטורנטית, האונ' העברית בירושלים; ד"ר **אסף בונדי**, עמית פוסטדוקטורט, האונ' העברית בירושלים; פרופ' **חגית בורר**, לינגוויסטיקה, אונ' לונדון; **סהר בושטוק**, דוקטורנטית, המחלקה להיסטוריה, אונ' קולומביה, ניו-יורק; פרופ' **גיא ביינר**, המחלקה להיסטוריה כללית, אונ' בן-גוריון בנגב; פרופ' (אמריטוס) **יורם בילו**, לאנתרופולוגיה ולפסיכולוגיה, האונ' העברית בירושלים; פרופ' **מיכאל בירנהק**, הפקולטה למשפטים, אונ' תל-אביב; ד"ר **רונן בן-אריה**, עמית פוסטדוקטורט, אונ' חיפה והפקולטה לארכיטקטורה ולתכנון ערים, הטכניון; **נמרוד בן-זאב**, דוקטורנט, אונ' פנסילבניה; ד"ר **נעמה בן-זאב**; **מיכאל בן-יאיר**, היועץ המשפטי לממשלה לשעבר; **ענבל בן-יהודה**, עמיתת מחקר, הפורום לחשיבה אזורת; פרופ' **ארנה בן-נפתלי**, רקטור המסלול האקדמי, מופקדת הקתדרה לזכויות האדם ע"ש אמיל זולא בבית הספר למשפטים, המכללה למנהל; עו"ד **סמדר בן-נתן**, חוקרת אורחת, אונ' ברקלי; פרופ' **אבנר בן-עמוס**, ביה"ס לחינוך, אונ' תל-אביב; ד"ר **ארנון בן ישראל**, מכללת קיי לחינוך; ד"ר **גרשון בסקין**, חוקר בתחום יחסי ישראל-ערב; ד"ר **צבי בקרמן**, מרכז מלטון, ביה"ס לחינוך, האונ' העברית בירושלים; **מיכל בר-אור**, אמנית ומרצה; פרופ' (אמריטוס) **אורי בר-יוסף**, המחלקה ליחסים בינלאומיים, אונ' חיפה; פרופ' **חיים בראשית**, עמית מחקר בדרגת פרופסור, SOAS; ד"ר **תמר ברגר**, בצלאל; ד"ר **יעל ברדה**, האונ' העברית בירושלים; **דותן ברום**, אונ' חיפה; **ליאת ברון**, מנכ"לית הפורום לחשיבה אזורת; פרופ' **דבורה ברנשטיין**, החוג לסוציולוגיה, אונ' חיפה; פרופ' (אמריטוס) **רון ברקאי**, אונ' תל-אביב; ד"ר **שרון גבע**, סמינר הקיבוצים ואונ' תל-אביב; ד"ר **יפעת גוטמן**, אונ' בן-גוריון בנגב; פרופ' **עמוס גולדברג**, החוג להיסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו, האונ' העברית בירושלים; **תהל גולדשמיד**, דוקטורנטית להיסטוריה, אונ' שיקאגו; פרופ' **גליה גולן**, המרכז הבינתחומי, האונ' העברית בירושלים; **יניב גולן**, עתונאי עצמאי ופעיל סביבה; פרופ' **מוטי גולני**, ראש המכון לחקר הציונות וישראל ע"ש חיים וייצמן, אונ' תל-אביב; ד"ר **רותי גינזבורג**, מכללת בית ברל והאקדמיה לאמנות ולעיצוב בצלאל; ד"ר **סנאית גיסיס**, מכון כהן, אונ' תל-אביב; פרופ' **אריה דובנוב**, מופקד על הקתדרה ללימודי ישראל ע"ש טיקטין, אונ' ג'ורג' וושינגטון, ארה"ב; **אסף דוד**, מנהל אקדמי, הפורום לחשיבה אזורת,

ראש מרכז מנאראת במכון ון-ליר; ד"ר **אפרים דויד**, אונ' בן-גוריון בנגב, אונ' תל-אביב; פרופ' **יואב די-קפואה**, אונ' טקסס, אוסטיין; **אריה דיין**, דוקטורנט, אונ' חיפה; ד"ר **ירון הופמן-דישון**, סוציולוג; ד"ר **נועה הייזלר רובין**, היסטוריונית של תכנון עירוני, רכזת אקדמית של לימודי תואר שני, עיצוב אורבני, בצלאל; **מיכל הנקין**, חברת מועצת הארכיונים העליונה; ד"ר **יאלי השש**, מרכז מחקר פמיניסטי חיפה; דגן **ואלד**, תחקירן ויזואלי; ד"ר **שירה ווילקוף**, עמיתת פוסטדוקטורט, בית הספר להיסטוריה, אונ' תל-אביב; פרופ' **שולמית וולקוב**, אונ' תל-אביב, האקדמיה הישראלית למדעים; ד"ר **מיכל ווסר**, מכללת סמינר הקיבוצים; ד"ר **אבנר וישניצר**, החוג להיסטוריה של המזה"ת ואפריקה, אונ' תל-אביב; ד"ר **יאיר ולך**, מרצה ללימודי ישראל, בית הספר ללימודי אפריקה והמזרח, אונ' לונדון; **ענת זלצר**, יוצרת דוקומנטרית; פרופ' **גלית חזן-רוקם**; ד"ר **ניקול חייט**, עמיתת פוסטדוקטורט, האונ' העברית בירושלים; פרופ' **אביבה חלמיש**, היסטוריונית, האונ' הפתוחה; פרופ' **יצחק חן**, ראש המכון ללימודים מתקדמים, האונ' העברית; ד"ר **חנן חריף**, האונ' העברית בירושלים; **שלומי חתוכה**, מנכ"ל עמותת עמר"ם; **ערן טורבינר**, דוקומנטריסט, צלם ועורך וידאו; ד"ר **נמרוד טל**, מנהל המכון לחינוך היסטורי, סמינר הקיבוצים; **לילי טראובמן**, חברת קבוצת הפעולה בעניין קשרי ישראל והדיקטטורות באמריקה הלטינית; **יואב טראובמן**, חבר קבוצת הפעולה בעניין קשרי ישראל והדיקטטורות באמריקה הלטינית; **לילי יודינסקי**, תחקירנית ויזואלית; ד"ר **אביגיל יעקבסון**, החוג לאסלאם ומזרח תיכון, האונ' העברית בירושלים; פרופ' **אורן יפתחאל**, אונ' בן-גוריון בנגב; **הלל כהן**; פרופ' **מרגית כהן**, הפקולטה למשפטים, האונ' העברית בירושלים; **עדי לבני**, דוקטורנטית, האונ' העברית בירושלים; ד"ר **שמואל לדרמן**, אונ' חיפה; **עמית לוי**, דוקטורנט, החוג להיסטוריה, האונ' העברית בירושלים; פרופ' **יגיל לוי**, האונ' הפתוחה; ד"ר **גר גל לוי**, האונ' הפתוחה; פרופ' **אסף לחובסקי**, הפקולטה למשפטים, אונ' תל-אביב; ד"ר **אליאב ליבליך**, אונ' תל-אביב; פרופ' **חררדו לייבנר**, ראש החוג להיסטוריה, אונ' תל-אביב; פרופ' **יוני לרון**, המחלקה לגאוגרפיה ולפיתוח סביבתי, אונ' בן-גוריון בנגב; פרופ' (אמריטוס) **אבינועם מאיר**, המחלקה לגאוגרפיה ופיתוח סביבתי, אונ' בן-גוריון בנגב; **אבי מוגרבי**, יוצר דוקומנטרי; פרופ' (אמריטוס) **בני מוריס**, החוג ללימודי מזרח תיכון, אונ' בן-גוריון בנגב **רלה מזלי**, סופרת, חוקרת עצמאית ואקטיביסטית; ד"ר **ענת מטר**, החוג לפילוסופיה, אונ' תל-אביב; פרופ' **דני מידובניק**, ראש המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש לאונרד דיוויס, האונ' העברית בירושלים; ד"ר **חסן מנאר**, התכנית ללימודי מגדר, אונ' בן-גוריון בנגב; ד"ר **יונתן מנדל**, אונ' בן-גוריון בנגב; **קרנית מנדל**, תחקירנית ויזואלית; **אילת מעוז**, דוקטורנטית, המחלקה לאנתרופולוגיה, אונ' שיקאגו; פרופ' (אמריטוס) **יעקב (קובי) מצר**, כלכלה, האונ' העברית בירושלים; פרופ' **יצחק (יאני) נבו**, המחלקה לפילוסופיה, אונ' בן-גוריון בנגב; **מעין נהרי**, עמותת עמר"ם; ד"ר **תמר נוביק**, מכון מקס פלאנק להיסטוריה של המדע, ברלין, גרמניה; פרופ' **אייל נווה**, החוג להיסטוריה כללית, אונ' תל-אביב, ראש המכון לחינוך היסטורי, סמינר הקיבוצים; ד"ר **עמוס נוי**, המרכז לחקר הפולקלור, האונ' העברית בירושלים; ד"ר **אלונה ניצן-שיפטן**, ראש המרכז לחקר המורשת הבנויה ע"ש אבי ושרה ארנסון, הפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים, הטכניון; ד"ר **יעל נצר**, מדעי המחשב ומדעי הרוח הדיגיטליים, אונ' בן-גוריון בנגב; ד"ר **ליאת סאבין בן-שושן**, בצלאל, אונ' תל-אביב; פרופ' (אמריטה) **שרה סטרומזה**, האונ' העברית בירושלים; פרופ' (אמריטוס) **גדליה סטרומזה**, האונ' העברית בירושלים; פרופ' **משה סלוחובסקי**, ראש המכון להיסטוריה, האונ' העברית; פרופ' **דליה עופר**, המכון ליהדות זמננו והחוג להיסטוריה של עם ישראל, האונ' העברית; **לירן עצמור**, מפיק ויוצר דוקומנטרי; פרופ' **בת-ציון עראקי קלורמן**, האונ' הפתוחה; ד"ר **יוני פורס**, פוסטדוקטורט שפינזה,

החוג ללימודי המזרח התיכון והאסלאם, אונ' חיפה; פרופ' **אלחנדרו פז**, אנתרופולוגיה, אונ' שיקאגו;
פרופ' **הללי פינסון**, המחלקה לחינוך, אונ' בן-גוריון בנגב; ד"ר **נטע פניגר**, אונ' תל-אביב; פרופ' **ענר פרמינגר**, קולנוען, האונ' העברית בירושלים ומכללת ספיר; **רות פתיר**, אמנית; **תמיר צדוק**, אמן; פרופ' **ארז צפדיה**, המחלקה למנהל ומדיניות ציבורית, מכללת ספיר; פרופ' **אלכסנדר (סנדי) קדר**, הפקולטה למשפטים, אונ' חיפה; פרופ' **ליאת קוזמא**, החוג ללימודי איסלאם והמזה"ת, ראש הקתדרה ע"ש הארי פרידנוואלד לחקר ההיסטוריה של הרפואה, האונ' העברית בירושלים; פרופ' **אלון קונפינו**, היסטוריה ולימודי יהדות, ראש המכון ללימודי שואה, רצח עם וזיכרון, אונ' מסצ'וסטס, אמהרסט; פרופ' **ליאו קורי**, דקאן הפקולטה למדעי הרוח, אונ' תל-אביב; **נעמה קטיעי**, עמותת עמר"ם; פרופ' **מנחם קליין**, אונ' בר-אילן; פרופ' **אביעד קליינברג**, ראש בית הספר להיסטוריה, אונ' תל-אביב; ד"ר **מתן קמינר**, אונ' משיגן; ד"ר **בתיא רודד**, המחלקה לגאוגרפיה ולפיתוח סביבתי, אונ' בן-גוריון בנגב; פרופ' **סטיב רוזן**, המחלקה למקרא, ארכיאולוגיה ומזרח קדום, אונ' בן-גוריון בנגב; פרופ' **ישי רוזן צבי**, ראש המסלול ללימודי תלמוד והעת העתיקה, המחלקה לתלמוד ופילוסופיה יהודית, אונ' תל-אביב; **לי רוטברט**, מאסטרנטית, האונ' העברית בירושלים; **אדם רז**, מכון עקבות; **דניאלה רייס**, תחקירנית ויזואלית; פרופ' **חגי רם**, הפקולטה ללימודי המזרח התיכון, אונ' בן-גוריון בנגב; **רתם רשף**, אמנית; ד"ר **דוד שור**, מנהל מכון ברג להיסטוריה ומשפט, אונ' תל-אביב; **נטע שושני**, במאית; פרופ' (אמריטוס) **יורם שחר**, המרכז הבינתחומי והאונ' העברית בירושלים; ד"ר **יעל שטרנהל**, המחלקה להיסטוריה והמחלקה לאנגלית ולימודים אמריקניים, אונ' תל-אביב; פרופ' **ליאור שטרנפלד**, המחלקה להיסטוריה ולימודי יהדות, אונ' פן-סטייט, ארה"ב; ד"ר **אייל שמעוני**, מכון ויצמן למדע; ד"ר **שגיא שפר**, החוג להיסטוריה, אונ' תל-אביב; **חן תמיר**, אוצרת

עותקים:

מר ניר בן משה, ראש אגף הממונה על הביטחון במשרד הביטחון

גב' רותי אברמוביץ', גנזת המדינה